

Suomen talous

on menossa laskusuhdanteeseen
muttei taantumaan

Palkansaajien tutkimuslaitos ennakoii, että Suomen kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna 3,0 prosenttia ja ensi vuonna 1,7 prosenttia. Viime maaliskuussa ennakoimme vastaaviksi kasvuluvuiksi 3,0 ja 2,8 prosenttia. Ensi vuonna kasvua hidastaa erityisesti investointien kasvun tyrehtyminen. Myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu. Sen sijaan viennin kasvu jatkuu ensi vuonna kohtuullisen nopeana. Tähän vaikuttaa se, ettei euro enää vahvistu suhteessa muihin valuuttoihin. Myös euroalueen kasvun piristyminen muun muassa kuluttajahintainflaation hidastumisen seurauksena vahvistaa vientimarkkinoitamme.

Palkansaajien tutkimuslaitos
Ennusteryhmä
Markku Lehmus
Eero Lehto
Ilpo Suoniemi
Heikki Taimio

Ennuste on julkistettu 26.8.2008

Ruuan raaka-aineiden ja öljyn kallistumisen on kiihdyttänyt euroalueen ja Suomen inflaation yli neljään prosenttiin, mikä on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ennakoitua selvästi enemmän. Tämä on heikentänyt yksityistä kulutusta ja pysäyttänyt talouskasvun. Euron vahvistuminen dollariin nähden on jatkunut niin, että kesä-heinäkuussa se oli noin 15 prosenttia vahvempi kuin vuotta aiemmin. Viimeksi kuluneen vuoden aikana myös Euroopan korkotasoa on noussut tuntuvasti. Esimerkiksi 12 kuukauden euribor oli loppukesällä jo 0,8 prosenttiyksikköä korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Tästä noususta 0,25 prosenttiyksikköä selittyy EKP:n heinäkuuisella koronnostolla ja loput USA:sta alkaneen luottokriisin aikaansaanalla epävarmuudella.

Osoitteessa www.labour.fi/talousenn/talousenn.htm julkaistuun versioon sisältyy myös suuri joukko ennustekuvia.

On selvää, että kuvattu kehitys ei voi olla hidastamatta vahvan-kin talousalueen kasvua. Vaikutukset tulivat ilmi tämän vuoden toisella neljänneksellä, jona aikana euroalueen kasvu lähes pysähtyi ja Suomenkin kasvu hidastui tuntuvasti. USA:n vientikysynnän heikkenemisen suora vaikutus jäi lopulta vähäiseksi, ja kehitysvien maiden kasvun jatkuminen nopeana kompensoi tämän.

Euroopan osalta sisäsyntyistä tässä kehityksessä on ollut rahapolitiikan epäonnistuminen ja finanssipolitiikka, joka esimerkiksi julkisten tariffien nostolla on jopa kiihdyttänyt inflaatiota. Toki myös eräiden maiden – kuten Espanjan, Tanskan, Irlannin ja Englannin – raju asuntoboomi ja sen aikaansaama kotitalouksien velkaantuminen on USA:n tapaan johtanut kasvun jyrkkään supistumiseen. Oma lukunsa on Baltian maiden talouksien nopea kriisiytyminen. Koettu talouskasvu näissä maissa ei ole perustunut todellisen kilpailukyvyyn vahvistumiseen. Suomi kuuluu Saksan, Itävallan, Hollannin ja Ruotsin ohella EU-talouksien terveeseen ytimeen. Näissä maissa työllisyys on kehittynyt myönteisesti ja kuluttajahintojen odotettavissa oleva hidastuminen voi muita nopeammin vahvistaa kotitalouksien luottamusta ja yksityistä kulutusta.

Euroopan talouskasvu väliaikaisesti pakkasen puolelle

Vielä tämän vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla euroalueen talous kasvoi noin 1,8 prosenttia vuotta aiemmasta. Toisen neljänneksen kokonaistuotanto supistui 0,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mikä kertonee pysyvämmästäkin käännteestä. Vaikka nopean inflaation lamaannuttama yksityinen kulutus voi piristyä jo tämän vuoden aikana inflaation hidastuessa, investointien laantuminen pitää talouskasvun hitaana koko tämän vuoden jälkipuoliskon. Tänä vuonna alueen kokonaistuotanto kasvaakin vain 1,4 prosenttia viime vuodesta.

Vasta ensi vuoden jälkipuoliskolla euroalueen vuoden sisäinen talouskasvun vauhti yltäneenä taas runsaaseen kahteen prosenttiin. Ensi vuonna euroalueen bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia tästä vuodesta. Tuolloin talouskasvu nojautuu selvimmin ulkomaankauppaan, jota tukee euron vahvistumisen loppuminen ja euroalueen varsin maltillinen kustannuskehitys. Yksityisenkin kulutuksen kasvu nopeutuu, kun kuluttajaluottamus alkaa vahvistua inflaation hidastuessa. Investointien hitaaseen kasvuun vaikuttavat asuntovelkaisten maiden kuten Espanjan vaikeudet. Kasvu on hidasta tänä ja ensi vuonna myös eräissä euroalueen ulkopuolisissa EU-maissa kuten Englannissa, Tanskassa ja Baltian maissa.

Euroalueen ja EU:n hyvin kehittynyt työllisyys heikkenee jonkin verran ensi vuonna kokonaistuotannon kasvuvauhdin pysyessä hitaahkona. Euroalueen työttömyysaste laskee tänä vuonna keskimäärin 7,3 prosenttiin mutta nousee ensi vuonna 7,5 prosenttiin.

Kansainvälinen talous.

Kokonaistuotannon määrän kasvu (%)	2007	2008e	2009e
Yhdysvallat	2,0	1,5	1,2
Euro-13	2,6	1,4	1,6
Saksa	2,5	1,7	1,8
Ranska	2,2	1,4	1,5
Italia	1,5	0,0	0,8
EU27	2,9	1,6	1,7
Ruotsi	2,7	2,2	1,8
Iso-Britannia	3,1	1,6	1,2
Japani	2,1	0,8	1,2
Venäjä	8,1	8,0	7,0
Kiina	11,9	10,0	9,0

Lähde: BEA, BOFIT, Eurostat, Palkansaajien tutkimuslaitos.

Euroalueen inflaatio hidastuu ja korot alenevat

Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat laskevat vielä loppuvuodesta. Raakaöljyn hinta laskee niin, että sen odotetaan olevan ensi vuonna keskimäärin 100–105 dollarissa tynnyriltä, kun se on tänä vuonna keskimäärin noin 113 dollarissa. Myös ruuan raaka-aineiden hinnat laskevat kesän 2008 huippuhinnoista. Ensi vuoden hintatasot jäävät yleisesti kuitenkin jonkin verran vuoden 2008 keskimääräisten tasojen yläpuolelle. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen aleneminen on kuitenkin hidastamassa laajalti eri maiden kuluttajahintainflaatiota.

Euron arvo suhteessa dollariin on jäämässä ensi vuonna selvästi tämän vuoden keskitason yläpuolelle huolimatta siitä, että euro on elokuussa 2008 heikentynyt dollariin nähden jo runsaat neljä prosenttia kevään ja alkukesän tasosta. Valuuttakurssin vuosikeskiarvon muutos ei täten aikaansaa merkittäviä inflaatiopaineita euroalueella ensi vuonna. Euroalueella kuluttajahinnat ovat tänä vuonna keskimäärin 3,3 prosenttia edellisvuoden tason yläpuolella. Ensi vuonna kuluttajahintainflaatio hidastuu keskimäärin 2,2 prosenttiin.

Euroalueen kuluttajahintainflaatio kiihtyi neljään prosenttiin kesäkuussa, ja Euroopan keskuspankki (EKP) reagoi tähän nostamalla ohjaukorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 9. heinäkuuta. Tätä ennen USA:sta alkanut luottokriisi ja sen leviäminen myös Eurooppaan oli nostanut esimerkiksi 12 kuukauden euribor-korkoa viimeisen vuoden aikana lähes prosenttisyksikön 4,5 prosentista 5,4 prosenttiin, vaikka EKP ei ollut tällä välin muuttanut ohjaukorkoaan. Raha- ja rahoitusmarkkinat olivat näin jo kiristyneet merkittävästi jo ennen EKP:n korkopäätöstä ja vaikuttaneet negatiivisesti reaalitalouden kasvuun.

Tätä taustaa vasten EKP:n koronnostoa on vaikea ymmärtää. EKP:n koko politiikkakonseptin suurin ongelma on se, ettei sisäsyntyisen ja ulkopuolella tapahtuvan häiriön aikaansaaman inflaation välillä tehdä eroa. Tässä suhteessa EKP:n analyysi ja politiikka eroavat esimerkiksi USA:n keskuspankin (Fed) rahapolitiikasta. Seuraukset tästä näkyvät siinä, että Fed on taistellut voimakkaasti taantumaa vastaan, kun taas EKP on toistaiseksi jouduttanut euroalueen vajoamista taantumaa.

Inflaation ja kokonaistalouden kasvun tuntuva hidastuminen ovat kuitenkin saamassa myös EKP:n keventämään rahapolitiikkaa niin, että ohjauksorko alenee ensi vuonna yhteensä 0,5 prosenttiyksikköä. Tämän lisäksi luottokriisin aikaansaamat riskiliset pienenevät rahamarkkinakoroissa sekä yrityksille ja kotitalouksille myönnettävissä luotoissa kautta linjan. Kun kolmen kuukauden euribor-korko on tänä vuonna keskimäärin 4,7 prosenttia, niin ensi vuonna se laskee keskimäärin 4,1 prosenttiin.

USA:n talouskasvu pysyy hitaana

USA:n kokonaistuotannon kasvu pysähtyi jo viime vuoden viimeisellä neljänneksellä. Siitä lähtien vuoden sisäinen kasvuvauhti on pysynyt hitaahkona. Tämän vuoden toisella neljänneksellä kokonaistuotanto kasvoi tosin 0,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä (ja 1,8 prosenttia edellisestä vuodesta) kotitalouksille suunnattujen veronhuojennusten ja julkisten menojen kasvun ansiosta. Tämän vaikutus jää väliaikaiseksi. Tästä eteenpäin luottokriisi ja siihen liittyvä kotitalouksien velkaantuminen ja asuntojen hintojen romahdus sekä heikentynyt työmarkkinatilanne rajoittavat taas yksityisen kulutuksen kasvua koko voimallaan. USA:n nopea kuluttajahintainflaatio, joka ylsi kesä-heinäkuussa jo 5,5 prosenttiin, on myös leikkaamassa yksityistä kulutusta. Edes ulkomaankaupan kohentuminen dollarin heikkenemisen seurauksena ei riitä suhdanteen kääntämiseen. USA:n kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna 1,5 prosenttia ja ensi vuonna 1,2 prosenttia.

USA:n talouspolitiikan keinovalikoimaa rajoittaa myös se, että rahapolitiikan kevennysvara on pitkälti jo käytetty. Viime vuoden alusta keskuspankki on alentanut ohjauksorkoaan jo 3,25 prosenttiyksikköä. Ohjauksorko alennettiin nykyiseen 2 prosenttiin 30.4.2008. USA:n kuluttajahintainflaation kiihtyminen aikaansai väliaikaisesti jopa paineita rahapolitiikan kiristämiseksi, mutta näköpiirissä olevan inflaation hidastumisen myötä nämä paineet ovat hellittämässä. Näillä näkymin USA:n keskuspankki ei tee merkittäviä muutoksia ohjauksorkoonsa ensi vuonna.

Kasvu jatkuu verraten nopeana kehittyvissä maissa

Kiinassa investointiaste pysyy korkeana ja tukee talouskasvua huolimatta vientimarkkinoiden heikentymisestä USA:ssa, Euroopassa ja Japanissa. Kiinan kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna 10 prosenttia ja ensi vuonna 9 prosenttia. Myös Kiinassa kuluttajahintainflaatio on nopeutunut viime kuukausina runsaaseen 6 prosenttiin ja nimellispalkkojen nousuvauhti ylittää jo reilusti yli 15 prosenttiin vuodessa. Tuottavuus Kiinassa nousee myös nopeammin kuin kehittyneissä maissa, mutta yksikkökustannuksilla mitattuna Kiina menettää koko ajan kilpailukykytään suhteessa kehittyviin maihin.

Muualla Aasiassakin Japania lukuun ottamatta kasvu jatkuu verraten nopeana. Etelä-Amerikkaan USA:n taantuma vaikuttaa voimakkaammin niin, että siellä kasvu hidastuu ensi vuonna jo neljän prosentin alapuolelle.

Venäjän kasvu tukeutuu jatkossakin ylijäämaiseen ulkomaankauppaan. Sen kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna 8 prosenttia ja ensi vuonna 7 prosenttia. Venäjänkin kasvun rakenteelle on ominaista investointien nopea kasvu ja siihen nähden jo selvästi hitaampi yksityisen kulutuksen reaalkasvu. Inflaatio on Venäjäl-

Ennusteen keskeisiä lukuja.

	2007	2008e	2009e
Työttömyysaste (%)	6,9	6,3	6,5
Työttömät (1 000)	183	171	177
Työlliset (1 000)	2 492	2 530	2 532
Työllisyysaste (%)	69,9	70,8	70,6
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi (%)	2,5	4,1	2,9
Ansiotaso, ansiotasoindeksi (%)	3,3	5,3	4,5
Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot (%)	2,9	3,7	3,3
Vaihtotaseen ylijäämä (mrd. €)	9,6	8,0	10,5
Kauppataseen ylijäämä (mrd. €)	8,7	6,8	9,0
Valtiontalouden rahoitusylijäämä mrd. €	3,8	3,5	2,2
% bkt:sta	2,1	1,8	1,1
Julkisyhteisöjen rahoitusylijäämä mrd. €	9,6	9,9	7,8
% bkt:sta	5,3	5,2	3,9
Velkaantumistaso (Emu-velka) % bkt:sta	35,2	32,1	29,1
Veroaste, %	43,0	43,0	41,6
Lyhyet korot (3 kk:n euribor)	4,3	4,7	4,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v.)	4,3	4,2	4,0

Lähde: Suomen Pankki, Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos.

lä nopeutunut jo yli 10 prosenttiin ja keskipalkat ovat nousseet tätä merkittävästi nopeammin.

Vienti hidastuu loppuvuonna – ensi vuonna heikentyvä euro nopeuttaa taas viennin kasvua

Talousskasvun hidastuminen EU-maissa ei voi olla heijastumatta ulkomaankauppaamme. Suomen viennin määrän kasvu hidastuu tänä vuonna 2,5 prosenttiin viime vuoden 4,8 prosentista. Palveluvienti kasvaa tavaravientiä selvästi nopeammin. Koko viennin kasvu on tänä vuonna perustunut Aasian ja Venäjän viennin kasvuun, sillä vienti EU-alueelle ei ole kasvanut lainkaan. Ensi vuonnakin EU-alueen markkinat pysyvät heikkoina ja euron vahvistumisen loppuminen ja kustannusten maltillinen nousu luovat edellytyksiä viennin lisäämiselle Venäjälle ja Euroopan ulkopuolelle. Viennin kasvu nopeutuukin noin 3 prosenttiin. Viennin kasvu painottuu teknologiateollisuuteen ja kemian teollisuuteen.

Tuonnin volyymi kasvaa tänä vuonna runsaat kaksi prosenttia edellisvuodesta, ja ensi vuonna sen kasvu hidastuu jo selvästi kahden prosentin alapuolelle kotimaisen kysynnän heikentyessä. Vielä tänä vuonna vaihtosuhte heikkenee tappioksemme, mutta ensi vuonna pitkästä aikaa se vahvistuu, kun raaka-aineiden halpeneminen maailmanmarkkinoilla taittaa tuontihinnatkin lievään laskuun.

Tänä vuonna palvelut ja ensi vuonna teollisuus kasvun moottorina

Viennin kasvun hidastuminen viime vuodesta on hidastamassa teollisuuden tuotannon kasvua. Ensi vuonna rakentamisen hiipuminen leikkaa myös puuteollisuuden tuotantoa. Teknologiateollisuus ja kemian teollisuus kasvavat edelleen, ja ensi vuoden jälkipuoliskolla näiden keskeisten vientialojen tuotannon kasvu taas nopeutuu.

Venäjän vientitulien jyrkkä korotus uhkaa lopettaa puun tuonnin Venäjällä. Tullia koskevan päätöksen kumoaminen tuntuu tällä hetkellä epätodennäköiseltä. Vielä on epäselvää, ruvetaanko Venäjältä kuitenkin tuomaan lajiteltua lämpimitaltaan alle 15 senttimetrin koivua. Raakapuun tuonti muualta lähialueilta tulee kasvamaan. Tätä merkittävämmäksi kompensatioksi muodostunee kuitenkin massatuonnin lisääntyminen kaukaa Etelä-Amerikasta ja mahdollisesti Kaakkois-Aasiasta. Suomen omien metsien hakkuut ovat myös lisääntymässä metsätulojen verohuojennuksen

seurauksena. Metsäteollisuuden tuotanto ei kuitenkaan juuri kasva ensi vuonnakaan, koska tuotantokapasiteettia on rajoitettu ja koska tuotteiden kysyntä vientimarkkinoilla polkee paikallaan.

Muista toimialoista rakentamisen ja rakennusaineteollisuuden kasvu taittuu ensi vuonna jyrkimmin. Tätä vaikutusta voimistaa Baltian vientimarkkinoiden ahdinko. Toistaiseksi noin kahden prosentin vauhtia kasvanut palvelutuotantokin hidastuu ensi vuonna kotitalouksien reaalisen ostovoiman hitaan kasvun vuoksi. Julkiset palvelut kasvavat tänä vuonna vielä runsaan kahden prosentin vauhtia, mutta ensi vuonna niiden kasvu taittuu alle prosenttiin. Tämä julkistalouden negatiivinen vaikutus onkin yksi keskeisimpiä syitä sille, miksi Suomen taloussuhdanne ja toistaiseksi hyvin kehittynyt työmarkkinatilanne heikkenevät.

Ensi vuonna palkkasumman kasvu hidastuu

Liittokohtaiset palkkaratkaisut määräävät palkkakehityksen tänä ja ensi vuonna. Suurin osa niistä solmittiin jo viime vuonna. Liittokierroksella palvelualoilla ja julkisella sektorilla päädyttiin jonkin verran korkeampiin prosenttikorotuksiin kuin vientiteollisuudessa. Uutena piirteenä palkkasopimuksissa on sopimuskauden alussa maksettava kertakorvaus ja paikallisen sopimisen lisääminen. Paikallisesti sovittava palkankorotus pienentää merkittävästi palkkaliukumia aiempaan verrattuna. Tänä vuonna ansiotasoindeksi nousee 5,3 prosenttia 2008, josta sopimuspalkkaindeksin osuus on 4,4 prosenttiyksikköä. Vuonna 2009 ansiotaso nousee 4,5 ja sopimuspalkat 3,7 prosenttia. Vuosien välinen ero syntyy viime vuoden lopulla tehtyjen korotusten palkkaperinnöstä vuodelle 2008.

Tänä vuonna sekä keskituntiansiot että palkkasumma kasvavat ansioiden kasvua nopeammin, keskituntiansiot 5,6 prosenttia ja palkkasumma 6,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Palkkasumman kasvua tukee työllisyyden koheneminen. Tänä vuonna palkkasumma kasvaa myös hieman nopeammin kuin yksityisen sektorin toimintaylijäämä. Palkkojen osuus yritysten arvonlisäyksestä jää kuitenkin laman jälkeistä keskiarvoa matalammalle tasolle. Ensi vuonna työllisyyskehitys heikkenee ja ennustemme mukaan palkkasumma kasvaa tuolloin 4,5 prosenttia tästä vuodesta.

Kotitalouksien omaisuustulot kasvavat tänä vuonna. Korkeiden nousu on lisännyt talletusten suosiota ja kotitalouksien osake- ja rahastosijoitukset ovat supistuneet. Toisaalta myös asuntolainojen korkomenot kasvavat tuntuvasti. Tuottajahintojen nousun seurauksena maatalouden tulot kehittyvät tänä vuonna suotuisasti. Puunmyynnille annettu tilapäinen veronhuojennus vauhdittaa puukauppaa, mutta myyntitulojen kasvu ajoittuu ensi vuodelle.

Tänä vuonna palkansaajien verotaulukoihin tehdään vain inflaatiokorjaukset, mutta ensi vuonna tulokehitystä tuetaan tuntu-

Kysynnän ja tarjonnan tase.

	2007 Mrd. €	2007	2008e	2009e
		Määrän muutos (%)		
Bruttokansantuote	179,7	4,5	3,0	1,7
Tuonti	73,1	6,6	2,2	1,6
Kokonaistarjonta	252,8	5,1	2,8	1,7
Vienti	82,2	8,2	2,5	3,0
Kulutus	128,8	2,6	2,7	1,4
yksityinen	90,6	3,2	2,9	1,7
julkinen	38,2	1,3	2,3	0,7
Investoinnit	36,5	8,5	4,0	-0,2
yksityiset	31,9	8,3	3,7	0,4
julkiset	4,6	9,4	5,9	-4,2
Varastojen muutos (ml. tilastollinen ero)	5,3	39,2	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	252,8	5,1	2,8	1,7

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos.

vin tuloveron kevennyksin. Lisäksi työeläkkeisiin tulee ensi vuonna tuntuva nimelliskorotus inflaation nopeutumisen seurauksena. Ennustamme, että kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat nimellisesti tänä vuonna 6,7 ja ensi vuonna 5,6 prosenttia.

Epävarmuus ja inflaatio hidastavat kulutuksen kasvua

Yksityinen kulutus on kasvanut jo useana vuonna keskimääräistä nopeammin. Kasvua ovat tukeneet kuluttajien luottamus, lainakorkojen lasku ja vakaat talousnäkyvät. Jo useana vuonna kulutuksen kasvu on ylittänyt käytettävissä olevien tulojen kasvun ja kotitaloudet ovat velkaantuneet. Tällainen kehitys ei voi jatkua loputtomiin.

Vaikka kaupan myyntiluvut ovat olleet alkuvuonna nopeassa kasvussa, on kulutuksen kasvu tällä hetkellä taittumassa. Kuluttajien luottamus on laskenut nopeasti, ja heidän odotuksensa omasta taloudestaan ovat varovaisimmillaan sitten vuoden 1996. Tärkeänä syynä on inflaatiovauhdin äkillinen kiihtyminen ja rahoitusmarkkinoilta levinnyt epävarmuus. Tässä tilanteessa lainakorot ovat nousseet, asuntokauppa on vaimentunut ja kotitaloudet lykkäävät hankintojaan ja tinkivät päivittäisissä menoissaan.

Autoverotuksen ennalta odotettu alennus siirsi autokauppaa tämän vuoden puolelle, mutta sen kauppaa piristävä vaikutus on jo hiipunut. Myös muiden kestokulutustavaroiden hankinnat kasvavat aiempaa hitaammin. Tänä vuonna kotitalouksien velkaantumisen pysähtyy, ja ensi vuonna kotitalouksien säästämisaste on miinus puoli prosenttia, kun se oli lähes kolme prosenttia miinuksella vielä viime vuonna. Tänä vuonna yksityinen kulutus kasvaa lähes 3 prosentin vauhtia, mutta ensi vuonna sen volyymin kasvu jää 1,7 prosenttiin.

Inflaatiopiikin vaikutus sulaa pois ensi vuonna

Tammikuussa hallituksen veropäätökset kiihdyttivät inflaatiota. Päätekijöinä olivat alkoholiverojen sekä sähkö- ja polttoaineverojen korotukset. Veronmuutosten vaikutukset pystyttiin ennakoimaan tarkasti. Inflaatiovauhdin myös odotettiin kiihtyvän. Olihan viljan maailmanmarkkinahintojen nousu jo heijastunut laajalti Euroopan eri maiden kuluttajahintoihin. Tästä huolimatta Suomen inflaatio on nopeutunut kevään jälkeen jopa ennakoimaamme enemmän. Erityisesti ruuan hinta on Suomessa noussut ennakoitua enemmän. Toiseksi vastoin odotuksiamme raakaöljyn (Brent-laadun) maailmanmarkkinahinta puhkasi toisella vuosineljänneksellä 110 dollarin tason ja käväisi heinäkuussa 140 dollarin rajan yläpuolella. Nämä ovat merkittävimmät syyt viimekevään ennusteemme ja toteutuman väliseen eroon. Lisäksi korot kääntyivät ennakoitua voimakkaampaan kasvuun ja alkuvuonna myös vuokrien nousu on nopeutunut. Samalla Suomen inflaatio on kirinyt ohi euroalueen inflaation, jota mitataan kansallisten yhdenmukaistettujen hintaindeksien avulla.

Elokuussa inflaatiovauhdin odotetaan taittuvan. Raakaöljyn dollarihinta on nopeasti laskenut alle 120 dollariin. Oletamme, että kysyntä säilyy korkeana raakaöljyn tuotantoon verrattuna ja öljyn hinta jää ensi vuonnakin jonkin verran yli 100 dollarin tason. Ainoastaan Aasian talouskasvun nopea hidastuminen voi alentaa merkittävästi sen hintaa. Tämän vuoden keskimääräiseen tasoon verrattuna öljyn hinta laskee ensi vuonna kymmenisen prosenttia, mutta viime vuoden keskimääräiseen tasoon nähden raakaöljy on ensi vuonna 40 prosenttia kalliimpaa.

Asuntojen reaali hinnat ovat laskussa, mutta vuokrataso on nousussa. Ensi vuonna lainakorkojen odotetaan kääntyvän laskuun ja tämän vuoden tammikuun veronkorotusten inflaatiovaikutus jää pois. Raaka-aineiden ja ruoan maailmanmarkkinahinnat ovat jo laskussa. Jo tämän vuoden jälkimmäisellä puoliskolla inflaatiovauhti hidastuu, mutta vuosikeskiarvo on 4,1 prosenttia. Ensi vuoden keskiarvo jää alle kolmen prosentin.

Elintarvikkeiden ja juomien hinnat olivat tämän vuoden kesäkuussa noin 9 prosenttia vuoden takaista korkeammat. Elintarvikeketjun, alkutuotannon, teollisuuden ja kaupan, kilpailutilanne on ratkaisevassa asemassa siinä, miten tuottajahintojen nousu siirtyy kuluttajahintoihin. Tänä vuonna nähty reaktio ei anna toiveita siitä, että kilpailu vaimentaisi hintojen nousua. Tälle vuodelle ennustamme elintarvikkeille yli 8 prosentin inflaatiota. Vaarana on, että vuoden 2009 lokakuussa tehtävään ruuan arvonlisäveronalennukseen lii-

tetyt toiveet ruuan hinnan alentumisesta jäävät osin toteutumatta. Veronalennus siirtyy vain osittain kuluttajahintoihin.

Työllisyys ei parane enää ensi vuonna

Työllisten määrä kasvoi kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa keskimäärin 54 000 henkilöllä vuodentakaiseen verrattuna. Työpaikkoja on syntynyt erityisesti teknisen alan ja liike-elämän palveluihin, rakentamiseen, hotelli- ja ravintola-alalle sekä kauppaan. Sen sijaan teollisuudessa työllisten määrä on supistunut noin 4 000 henkilöllä. Huomionarvoista on myös se, että miesten työllisyys on kohentunut naisia nopeammin. Niinpä vuoden ensimmäisen puoliskon 54 000 uudesta työpaikasta 37 000 on ollut miesten työpaikkoja.

Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla työllisten määrän kasvu jäänee vaatimattomammaksi, kun heikkenevät suhdanteet alkavat vaikuttaa työmarkkinoihin. Kaiken kaikkiaan työllisten määrän ennustetaan kasvavan tänä vuonna keskimäärin 38 000 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna. Väestökasvu ja hyvä työmarkkinatilanne lisäävät myös työvoiman määrää 26 000 henkilöllä, minkä seurauksena työttömyysaste laskee kuluvana vuonna 6,3 prosenttiin ja siten 0,6 prosenttiyksikköä viime vuodesta. Työllisyyden kasvu näkyy myös työtunneissa, joiden ennustetaan kasvavan tänä vuonna 1,0 prosenttia edelliseen vuoteen nähden.

Ensi vuonna talouskasvu hidastuu selvästi eikä työllisyyden odoteta enää paranevan. Rakentamisessa ja teollisuudessa työpaikat saattavat jopa vähentyä. Heikkenevä taloustrendi heijastuu työllisyysasteeseen niin, että se laskee kuluvan vuoden 70,8 prosentista 70,6 prosenttiin ensi vuonna. Talouskasvu onkin ensi vuonna työn tuottavuuden kasvun varassa, joka kuitenkin on hidastumassa viime vuosien korkealta tasolta. Silti työikäinen väestö ja sen myötä myös työvoima kasvavat ensi vuonna vielä hieman. Tämä sekä työvoiman kysynnän heikkeneminen nostavat ensi vuoden työttömyysasteen 6,5 prosenttiin.

Investointien kasvu tyrehtyy

Investoinnit kasvoivat kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä vahvaa 8,9 prosentin vuosivauhtia. Voimakkaimmin kasvoivat muu kuin asuinrakentaminen sekä kone- ja laiteinvestoinnit. Asuinrakentaminen sen sijaan väheni 4,5 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Viime aikojen tiedot rakennusluvista ja aloitetuista rakennuksista viittaavat siihen, että rakentamisen kasvu on taittumassa myös muussa kuin asuinrakentamisessa. Ennustammekin, että muu kuin asuinrakentaminen kasvaa vielä tänä

vuonna selvästi mutta vähenee ensi vuonna noin kolme prosenttia. Asuinrakentaminen vähenee kuluvana vuonna 5 prosenttia mutta pysyy ensi vuonna tämän vuoden tasolla. Maa- ja vesirakentaminen kasvaa vielä tänä vuonna mittavien julkisten hankkeiden kuten Vuosaaren sataman ansiosista, mutta ensi vuonna kasvun odotetaan pysähtyvän. Myös kone- ja laiteinvestointien kasvun odotetaan hidastuvan ensi vuonna merkittävästi. Kaiken kaikkiaan yksityisten investoinnit kasvavat kuluvana vuonna 3,7 prosenttia ja ensi vuonna enää 0,4 prosenttia.

Vielä tänä vuonna julkistalous reilusti ylijäämäinen

Kuluvana vuonna julkisen talouden ylijäämä näyttää yltävän viimevuotiselle korkealle tasolle, miltei 10 miljardiin euroon, mikä merkitsee runsasta viittä prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Samalla kun valtiontalouden ylijäämä pienenee jonkin verran, kasvavat kuntien sekä työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen ylijäämät hieman.

Kotimaisen kysynnän yhä jatkuva vahva kehitys lisää arvonlisäverokertymää runsaalla kuudella prosentilla, ja alkoholi- ja polttoaineverojen korotukset tuottavat valtiolle hyvin. Auto- ja varainsiirtoverotuotot ovat sen sijaan vähennemässä selvästi. Tammi-heinäkuussa valtion tuloveron tuotto on ollut vahvassa, noin 10 prosentin kasvussa, ja sitä näyttää kertyvän ainakin puoli miljardia euroa enemmän kuin budjetissa on ennakoitu. Taustalla on ollut työllisyyden ja palkkojen voimakas kasvu, mutta myös yhteisövero tuottaa vielä hyvin. Vuoden loppua kohti tuloverokertymän kasvu kuitenkin hidastuu selvästi. Menopuolella kasvu on suurinta investoinneissa (noin 20 %), kuntien valtionosuuksissa (12 %) ja tulonsiirroissa sosiaaliturvarahastoille (noin 10 %). Myös valtion maksamat tukipalkkiot ja kulutusmenot kasvavat tänä vuonna selvästi. Valtiontalouden ylijäämä on 3,5 miljardia euroa.

Valtionosuuksien tuntuvan kasvun lisäksi kuntien verotulot ovat kehittymässä vahvasti kuluvana vuonna. Ennakotietojen mukaan niissä oli kahdella ensimmäisellä neljänneksellä noin 8 prosentin kasvu, joka kuitenkin hidastuu loppuvuonna. Toisaalta kuntien kulutusmenot kohoavat lähes 8 prosenttia ja investointimenot noin 10 prosenttia, joten kuntien rahoitusasema kohenee vain noin 200 miljoonalla eurolla, niukasti plussan puolelle.

Työeläkelaitosten omaisuustulot kasvavat tänä vuonna vielä melko hyvin, ja toisaalta työttömyysturvamenot supistuvat selvästi. Työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen ylijäämä kohoaa 6,4 miljardiin euroon.

Tiukka menotalous pitää julkisen sektorin yhä reilusti ylijäämäisenä ensi vuonna

Ensi vuonna valtion tulojen kasvu hidastuu sekä välillisen että välittömien verotuksen osalta. Yksityisen kulutuksen ja investointien heikko kehitys sekä lokakuun alusta toteutettava ruuan alv:n alennus rajoittavat arvonlisäveron tuottoa. Ennusteessa ei ole oletettu muutoksia alkoholi-, tupakka- eikä muihinkaan välillisiin veroihin, joiden yhteissumman kasvu hidastuu pariin prosenttiin. Palkansaajien ja yritysten tulokehityksen heikentymisen ja veronkevennyksien seurauksena valtion tuloverokertymä supistuu hiukan. Omaisuustulot vähenevät noin puolella miljardilla eurolla. Valtionosuudet kunnille nousevat edelleen melko paljon, runsaat 7 prosenttia, mutta toisaalta valtion kulutus- ja investointimenojen kasvu jää pariin prosenttiin. Valtiontalous päättyy kuitenkin runsaan kahden miljardin euron ylijäämään.

Ensi vuonna kuntien verotulojen kasvu jää alle neljään prosenttiin. Ennusteessa on oletettu viime aikojen tavanmukainen

0,1 prosenttiyksikön nousu kunnallisveroasteeseen. Talouskehityksen heikentyessä kuntien odotetaan myös jarruttavan menokehitystään, etenkin investointejaan. Kuntatalous päättyy noin 100 miljoonaa euroa enemmän plussalle.

Vuonna 2009 eläkemaksut nousevat hieman, mutta palkkasumman heikentyvän kasvun seurauksena työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen keräämien maksujen nousuvauhti hidastuu noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Samanaikaisesti niiden omaisuustulot kääntyvät laskuun, ja niiden maksamat sosiaalietuudet ja -avustukset yhteensä lisääntyvät hieman nopeammin kuin vuonna 2008.

Vuonna 2009 talouskasvun hidastuminen ja erilaiset veronkevennykset heikentävät julkisen talouden ylijäämän vajaan neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Pääosa tästä pudotuksesta, noin 1,3 miljardia euroa, tapahtuu valtiontaloudessa, mutta myös työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen ylijäämä supistuu selvästi. Julkisyhteisöjen yhteenlaskettu bruttovelka suhteessa bruttokansantuotteeseen alenee noin 29 prosenttiin. Toisaalta valtiotalouden pitkään jatkunut ylijäämäisyys on keventänyt valtion velkataakkaa. Valtion velkasuhde aleneekin edelleen voimakkaasti ja on ensi vuoden lopussa enää 24,6 prosenttia. Näitä tasoja alhaisempaa valtion ja julkisyhteisöjen velkaantumisen oli viimeksi 1990-luvun alun suuren laman juuri alettua, vuoden 1991 lopussa, jolloin vastaavat velkasuhteet olivat 16,7 ja 22,2 prosenttia.

Valtion tie- ja ratahankkeille vauhtia jo ensi vuonna

Suomen kokonaisveroaste pysyy tänä vuonna 43 prosentissa ja siten viimevuotisella tasolla. Ensi vuonna verotus kevenee ja kokonaisveroaste alenee 41,6 prosenttiin. Tältä osin finanssipolitiikka tukee kotimaista kysyntää. Toisaalta julkisten kulutusmenojen ja investointien kasvu lähes pysähtyy ja näin rajoittaa talouskasvua. Julkisen talouden kokonaisylijäämä, joka on vuosina 2007 ja 2008 noin 5,3 prosenttia bruttokansantuotteesta, alenee ensi vuonna 4 prosenttiin. Pääosa tästä alenemasta selittyy BKT:n kasvun merkittävällä hidastumisella.

Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että finanssipolitiikan reaktio talouskasvun selvään hidastumiseen ja työmarkkinatilanteen heikentymiseen jää varovaiseksi. Nyt kun rakentamiseen on syntymässä vajaata kapasiteettia ja työttömyyttä, julkisten tie- ja ratahankkeiden aikaistaminen sekä valtion rahoitusosuuksien nostaminen ja kuntien taakan keventäminen olivat mitä parhaita suhdannepolitiikkaa. Julkisen kulutuksen kasvun painuminen lähes nollassa ensi vuonna ei myöskään ole lyhyen eikä edes pitkän aikavälin tarpeiden mukaista.

Ensi vuoden ansiotuloveron kevennysten on sanottu olevan tasaiset kaikissa tuloluokissa, joten ne ovat lisäämässä käteen jääviä tuloja suurituloisilla paljon enemmän kuin pieni- ja keskituloisilla. Tehtyjen tutkimusten mukaan tulo- ja työllisyysloukkuja esiintyy kuitenkin nimenomaan tuloasteikon alapäässä. Tältä osin on perusteltua painottaa veronkevennyksiä nimenomaan pieni- ja keskituloisiin.

Suomen verotuksen suurimmat ongelmat ovat kuitenkin rakenteellisia ja syntyvät ansio- ja pääomatulojen erilaisesta verotuksesta. Hallituksen budjettiehdotukseen sisältyvä ansiotulojen verotuksen keventäminen onkin oikeasuuntainen toimenpide kaventaessaan ansiotulojen ja pääomatulojen veroasteiden välistä kuilua. Toisaalta osinkojen ja myyntivoittojen veroprosentissa on nostovaraa, eikä toimenpiteitä tähän suuntaan ole tehty. Päinvastoin alkutaipaleellaan hallitus on näitä veroja jopa keventänyt yritysten perintöverotuksen osalta ja aivan viimeksi metsän myyntitulojen verohuojennuksen muodossa.

Metsäverotuksessa takaisin pinta-alaverotukseen

Kuitupuun tuonnin näköpiirissä oleva tyrehtyminen Venäjältä sai hallituksen lieventämään väliaikaisesti puun myyntitulon verotusta. 50 prosentin verohuojennus on voimassa 1.4.2008–31.12.2009 ja jatkuu 25 prosentin huojennuksena vuonna 2010. Yksin vuonna 2009 valtion verotulojen menetykset nousevat arviolta 170 miljoonaan euroon. Tuoreiden tietojen mukaan verohuojennus on piristänyt pitkään vähäisenä ollutta metsäkauppaa elokuusta 2008 alkaen.

Toteutettu tapa lisätä puunmyyntihalukkuutta on osoitus metsäteollisuuden ja metsänomistajien lobbaisvoiman käytöstä. Valtiohan olisi voinut ja voi edelleen kompensoida veromenetykset ottamalla käyttöön taas metsän pinta-alaverotuksen. Tämä veromuoto, joka kannustaa metsänomistajia metsän kaatoon ja puun myyntiin, oli voimassa Suomessa vuoteen 2005 asti. Koska käyttöön otetuista metsän myyntitulojen verohuojennuksista uhkaa tulla pitempiaikaisia, olisikin jo nyt harkittava vakavasti osittaista palaamista metsän pinta-alaverotukseen.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen talousennuste perustuu EMMA-mallin tuottamiin ennusteisiin. Erityisesti ensi vuoden ennusteissa käytetään hyväksi makromallin antamia lukuja. ■

EMMA-mallin ennusteet vuosille 2008 ja 2009.

	2008 (%)	2009 (%)
Yksityinen kulutus	+1,8	+1,8
Yksityiset investoinnit	+6,1	+0,6
Vienti	+2,5	+3,3
Tuonti	+2,3	+1,4
BTK*	+2,7	+2,0

* Julkisen talouden kehitys PT:n ennusteissa.
Lähde: BEA, BOFIT, Eurostat, Palkansaajien tutkimuslaitos.

Elintarvikeinflaatio ja kilpailu

Kun Suomen kuluttajahinnat ovat nousseet vuoden 2006 alusta alkaen tämän vuoden heinäkuuhun mennessä 0,6 prosenttiyksikköä vähemmän kuin euroalueella keskimäärin, niin ruuan ja juomien (pl. alkoholi) hinnat ovat nousseet Suomessa jo noin 1,7 prosenttiyksikköä enemmän kuin euroalueella. Voidaan kysyä, miksi ruoan raaka-aineiden kallistuminen maailmanmarkkinoilla on kallistanut ruuan kuluttajahintoja Suomessa muuta Eurooppa enemmän. Tätä ihmetystä vain lisää se, että myös suhteessa esimerkiksi Ruotsiin ja Keski-Euroopan maihin, joissa kulutuksen rakenne on lähempänä Suomea, elintarvikkeiden hintojen nousu Suomessa on ollut nopeampaa. On sanottu, että Suomessa kaupassa ei ole tarpeeksi kilpailua. Osin tämä voi pitää paikkansa. Kuitenkin muiden kulutustavaroiden kuin ruuan verraten mallittainen inflaatio Suomessa viittaa siihen, ettei kauppa laajemmin kärsi kilpailun puutteesta. Koskisiko vähäisen kilpailun ongelma kaupan sisällä vain elintarvikkeiden myyntiin keskittyvää päivittäistavarakauppaa?

Kuviossa 2 on verrattu elintarvikkeiden hintojen nousua viimeisen reilun kahden vuoden aikana Suomessa ja Ruotsissa. Tähän vertailuun on otettu mukaan myös hedelmät ja marjat tyyppillisenä tuontitarvarana tai kauppatavarana, joita ei kotimaassa juuri jalosteta. Onkin merkillistä, että kun elintarvikeinflaatio yleensä on Suomessa nopeampaa kuin Ruotsissa, niin tämä ei päde lainkaan elintarvikkeiden jalostusketjun ulkopuolelle jäävään mutta päivittäistavarakaupan myyntiin hedelmiin ja marjoihin. Nämä havainnot tukevat näkemystä, jonka mukaan ongelmana ei olisikaan päivittäistavarakaupan kilpailussa vaan lähinnä Suomessa jalostettujen elintarvikkeiden hinnoitteluketjussa ja hinnoittelukäytännössä.

Perisuomalainen instituutio, jossa kauppa ja elintarviketeollisuus sopivat

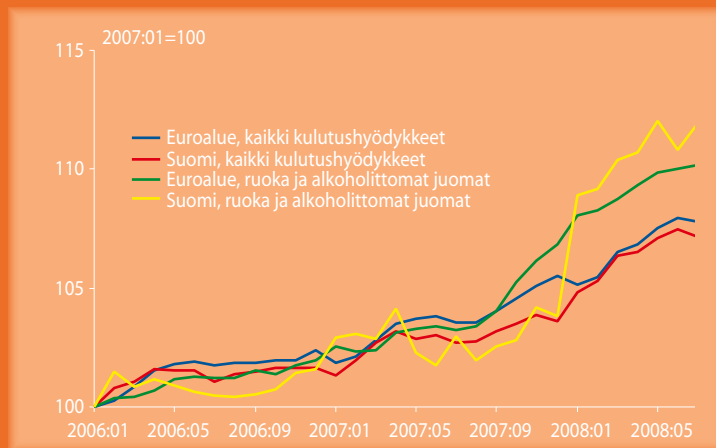
nykyisin pääsääntöisesti kolme kertaa vuodessa neljäksi kuukau-
deksi eteenpäin keskeisten elintarvikkeiden sisäänostohinnoista,
on eräs keskeinen Suomen elintarvikeinflaatiota nopeuttava tekijä.
Tämä mekanismi antaa mahdollisuuden päästä sopimuksiin, joissa
hintojen kehitys on yhtenäistä. Kaupan ja teollisuuden entisestäään-
kin keskittynyt rakenne toki lisää mainittujen sopimusten sitovuut-
ta. Kuluttajan kannalta tämä mekanismi on onneton, heikentäähän
se kuluttajan oman valintakäyttäytymisen hintaa alentavaa vaiku-
tusta.

Edellä esitetyn nojalla voidaan pyrkimystä vaikuttaa elintarvik-
keidenkin hinnoitteluun poistamalla kauppojen aukioloaika rajoit-
ukset pitää lähinnä yrityksenä suunnata huomio pois kipeimmis-

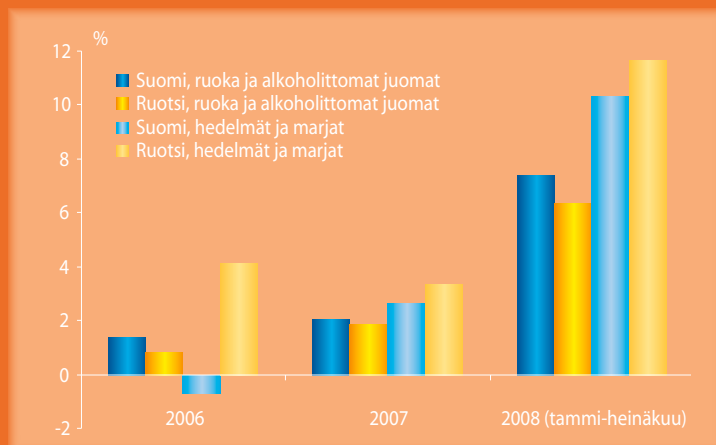
1 Roman Inderst ja Andreas Irmen (2005), *Shopping hours and price competition*, *European Economic Review*, 49, 1105–1124.

2 *Kauppojen aukiolon laajentamisen työllisyys- ja hintavaikutuksia analysoivia tutki-
muksia on tarkasteltu laajemmin Heikki Taimion kirjoittamassa raportissa "Kauppo-
jen aukiolon laajentamisen työllisyysvaikutukset", PAM, Helsinki 2008. Raportin tiivistetty
versio on julkaistu Talous & Yhteiskunta -lehden numerossa 2/2008. Myös tästä
raportista käy ilmi, että aukiolon pidentymisen arvioidaan yleisesti nostavan hintaa.*

Kuvio 1. Inflaatio Suomessa ja Euroopassa 2006:01–2008:07.

Kuvio 2. Suomen ja Ruotsin keskimääräinen inflaatio 2006, 2007 ja 2008.

tä ongelmista. Kaupan aukioloaikojen vapauttaminen
johtaisi mitä ilmeisimmin aukioloaikojen erilaistumi-
seen kuten aikoinaan Saksassa. Palvelun erilaistumi-
nen tässä suhteessa jopa lisäisi kaupan markkinavoimaa
suhteessa kuluttajiin ja nostaisi kuluttajahintoja
kuten Inderst ja Irmen (2005)¹ ovat tutkimuksessaan
esittäneet.² Tähän liittyen isoimmat kaupungit pitäisivät
ovenssa auki lähes ympäri vuorokauden ja pienimmät
vain päivisin. Voi olla, että pienkauppa löytäisi tässäkin
käytännössä oman lokerosa eikä poistuisi markkinoil-
ta. Toinen mahdollisuus on se, että pienkaupat joutui-
sivat vaikeuksiin, menettäisiväthän ne niillä nyt olevan
edun. Tämän seurauksena kauppa keskittyisi entises-
tään ja hintataso alenisi jonkin verran, koska keskimää-
räiset kustannukset alenevat kaupan koon kasvaessa.
Mutta tutkimukset kuitenkin viittaavat hintatason nou-
suun tässäkin tapauksessa, sillä laajempi aukiolo kohot-
taa kustannuksia enemmän kuin kaupan keskittymi-
nen suuryrityksiköihin niitä alentaa. Kuluttajat hyötyisivät
myös joustavista aukioloajoista. Toisaalta ostosmatko-
jen pidentyessä sekä kilometrien että ostamiseen käy-
tettävän ajan osalta nostaisi kuluttajien "kustannuksia".
Lisäksi autottomat kuluttajat joutuisivat suuriin vaike-
uksiin.

Talouskehityksen vaikutus esimerkkiperheiden ostovoimaan

Talousennusteen liitteessä³ tarkastellaan, miten ansio-
tulot, tulonsiirrot, verot, asuntolainan hoitokulut, vuok-
rat ja lasten päivähoitomaksut vaikuttavat erilaisten esi-
merkkiperheiden ostovoimaan. (Pääomatuloja ei tässä
ole huomioitu.) Kun lisäksi huomioidaan erilaisten per-
heiden oman kulutuksen rakenteen mukainen perhe-
kohtainen inflaatio, saadaan eriytynyt ja tarkempi kuva
talouskehityksen ja -politiikan vaikutuksista kansalais-
ten ostovoimaan. Palkansaajien tutkimuslaitos on nyt
ensimmäistä kertaa arvioinut näitä vaikutuksia erilaisiin
esimerkkiperheisiin käytössään olevan "JUTTA"-mikro-
simulaatiomallin esimerkkilomakkeilla⁴.

Mallilaskelmissa ansiotulokehitys on oletettu yhtä no-
peaksi kaikilla palkansaajaryhmillä. Julkisten palvelujen
maksujen korotusten vaikutuksia ei tarkastella erikseen
lukuun ottamatta lasten päivähoitomaksuja. Perhekoht-

3 Liite on kokonaisuudessaan luettavissa ennusteen [www-sivulta
http://www.labor.fi/talousenn/talousenn.htm](http://www.labor.fi/talousenn/talousenn.htm).

4 Mallin lähtökohdista ja laskelmien tuloksia esitellään tarkemmin em.
liitteessä.

taisten inflaatiovauhtien eroihin vaikuttavat paitsi kotitalouksien erilaiset kulutusrakenteet myös eri hyödykeryhmien hintojen erilaiset nousuvauhdit. Kuluvana vuonna yleisestikin korkea inflaatio on erityisen korkea hyödykeryhmissä elintarvikkeet, alkoholijuomat ja tupakka sekä asuminen ja siihen liittyvät hyödykkeet. Tämä kohtelee kaikkein kaltoimmin pienituloisia – työttömä, yksinhuoltajaa sekä eläkeläis-, lapsi- ja työntekijäperheitä. Vähiten siitä kärsivät suurituloiset asiantuntija- ja toimihenkilöperheet. Ero on suurimmillaan lähes puolitoista prosenttiyksikköä. Vuonna 2009 inflaation ennustetun tason laskiessa sen epäsosiaaliset vaikutukset tasoittuvat, mutta edelleen siitä kärsivät eniten työtön ja yksinhuoltaja.

Euroissa ilmaistuna reaalisten nettotulojen eli ostovoiman muutosten erot ovat suuria. Suurituloisimmalla esimerkkiperheellä kuukausittainen ostovoima kasvaa tänä vuonna 233 euroa ja ensi vuonna 278 euroa, kun työtön esimerkkiperhe jää tänä vuonna 13 euroa tappiolle ja ensi vuonna nolville. Myös eläkeläisten, yksinhuoltajien ja työntekijöiden muodostamien esimerkkiperheiden ostovoiman lisäykset jäävät kauas paljon ansaitsevasta johtaja-asiantuntijaperheestä. Eläkeläisten saama ostovoiman lisäys muodostuu ensi vuonna selvästi suuremmaksi, koska indeksitarkistus perustuu edellisen vuoden korkeaan inflaatioon.

Kun katsotaan prosentuaalisia ostovoiman muutoksia, niin erot esimerkkiperheiden välillä ovat myös melko suuria niin tänä kuin ensi vuonnakin. Työttömän pienistä tuloista kuluvan vuoden euromääräisesti pieneltä tuntuva menetys on prosentuaalisesti melko suuri. Eläkkeiden indeksitarkistukset ja veronkevennykset ensi vuonna parantavat eläkeläiskotitalouden ostovoiman kehitystä, joka jää kuitenkin edelleen jälkeen palkansaajista. Myös nelihenkisen työntekijäperheen ostovoiman kasvu jää keskimääräistä heikommaksi. Yksinhuoltajaperheen ostovoiman prosentuaaliset nousut muodostuvat kohtalaisen suuriksi, kun se on tänä vuonna saanut lapsilisän korotuksen ja joutuu ensi vuonna maksamaan pienempää päivähoitomaksua.